

● چشمه ها

➔ چشمه چپقلی

این چشمه در دامنه شمالی ارتفاعات «باغ برآفتاب» در جنوب سه راهی اراک - ملایر - شازند قرار گرفته است. این چشمه در بالای دره ای بسیار زیبا واقع شده است که پس از رسیدن به بالای دره و در کنار چشمه به هر تازگی از راه رسیده ای جانی تازه می بخشد. آب و هوای پاک و لطیف و چشمه جوشان با آب بسیار خنک و گوارایش خاصیت درمانی و تقدیس آن (به گفته اهالی و مراجعه کنندگان) باعث جذب عده ای علاقمند به طبیعت شده که اکثراً پس از استفاده از آب چشمه مقداری از آن را با خود می برند. در پائین دست چشمه، محوطه ای وجود دارد که تقسیم بندی شده و در آن درختانی ملاحظه می گردد.

➔ چشمه ی عمارت شازند

روستای عمارت در جنوب شرقی دشت شازند، در دامنه ی کوه برآفتاب و کوه رازان واقع شده است. در این روستا چشمه ی پرآب عمارت با آبدهی حدود ۸۰۰ لیتر در ثانیه وجود دارد که سرچشمه ی اصلی رودخانه ی قره جای است. حجم بالای آب چشمه، مزارع و باغهای کشاورزی روستاهای عمارت، بازنه، هفته، قلعه ی پسیجان، حصار و قلعه ی دیزیجان را آبیاری می کند. جنس آهکی ارتفاعات و صخره های اطراف چشمه و همچنین برفگیر بودن منطقه، باعث تغذیه ی زهکشی مناسب آب چشمه شده است. در دهانه ی چشمه حوضچه ای طبیعی به شکل تالاب ایجاد شده که در کنار آن منازل مسکونی قرار دارند.

➔ سرچشمه ی محلات

یکی از چشمه های پرآب طبیعی استان مرکزی سرچشمه ی محلات است که در شمال این شهر، در دامنه ی رشته کوه هفتاد قله قرار دارد. حجم آبی که از زیر صخره جاری است، تمامی آب شرب و کشاورزی منطقه را تأمین می کند. برای همین عامل وجودی شهر محلات را آب این چشمه می دانند. با توجه به اینکه این سرچشمه در بلندترین نقطه ی شهری محلات قرار گرفته، مکان بسیار مناسب و خوش آب و هوایی را برای گردشگران داخلی و خارجی فراهم نموده است. وجود درختان چنار کهن، صخره های تراشیده شده و پلکانهای زیبا در کنار آب سرچشمه که در داخل آبنماها و پارک تفریحی جاری است، مناظر بسیار دلنشینی را برای علاقمندان به طبیعت و تفریح ایجاد کرده است. مردم شهر محلات و مناطق اطراف قبل از ورود آسیاهای موتوری، از طریق آسیابی که بر روی رود سرچشمه ساخته شده بود، گندم و جو و ذرت را آرد می کردند. سرسبزی و لطافت هوا در سرچشمه ی محلات به ویژه در فصل بهار و تابستان برای اهالی شهر محلات موقعیت ویژه ای را فراهم کرده است تا بتوانند به دور از کار روزانه، مدت زمانی هر چند کوتاه را در کنار خانواده ی خود در این مکان سپری نمایند. در محلات به ویژه در اطراف سرچشمه بیش از ۹۰۰ هکتار از اراضی و گلخانه ها به پرورش انواع گلهای گلدانی و شاخه ای اختصاص یافته است.

➔ چشمه دوخواهران شازند

در شرق شهر آستانه و در دامنه ی کوه دوخواهران از رشته کوه راسوند ، در محدوده ی پناهگاه حیات وحش راسوند ، در ارتفاع ۲۳۶۰ متری ، آب بسیار سرد و گوارایی از دل صخره به بیرون می جهد که به چشمه ی دوخواهران معروف است . از ابتدای خروج آب تا پایین روستای دوخواهران انواع درختان تنومند و کهنسال چنار، صنوبر، بید و گردو وجود دارد . آب این چشمه برای کشاورزی و شرب هم مورد استفاده قرار می گیرد .

از نکات قابل توجه ، ارتفاع و عمق تونل های طبیعی آب چشمه است . تونل اول حدود ۲ متر ارتفاع و حدود ۸ متر عمق و تونل دوم حدود ۲ متر ارتفاع و بیش از ۱۰ متر عمق دارد که حجم آب فراوانی را به بیرون هدایت می کنند . چشم اندازهای زیبای چشمه ی دوخواهران و دشت آستانه ، آب سرد و سبک چشمه و ارتفاعات زیبای کوههای راسیند، هر ساله تعداد زیادی از علاقمندان به جاذبه های طبیعی و زیارتی را به ویژه در فصل بهار و تابستان پذیرا می شود.

➔ چشمه ی عباس آباد شازند

چشمه ی عباس آباد در دامنه ی شمالی رشته موه راسوند ، در جوار پناهگاه حیات وحش راسوند ، در جنوب دشت شازند قرار دارد . این چشمه که در ضلع شرقی شهر شازند واقع شده ، به طرف روستای عباس آباد و اکبرآباد جریان می یابد . حجم خروجی آب چشمه بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ لیتر در ثانیه و سختی آن ۱۶۸ است ، بنابراین از این جهت جزو آبهای سبک خیلی خوب و مناسب برای خوردن به شمار میرود . از دهانه ی چشمه به سوی روستای عباس آباد که مسیر جریان آب است درختان زیبای صنوبر و بید کاشته شده که چشم انداز زیبایی به منطقه داده است .

➔ چشمه ی بلاغ حک شازند

این چشمه در شمال غرب شهر شازند ، در دامنه ی جنوبی رشته کوه راسوند و در کنار کوه بلاغ جریان دارد . میزان متوسط آبدهی آن ۳۰۰ لیتر در ثانیه است و مزارع و باغهای کشاورزی روستاهای تحت محل، حک بالا و حک پایین را آبیاری می کند . بیشترین آبدهی چشمه در فصل بهار و کمترین آن در اواخر شهریور است . چشم انداز کوه بلاغ و دهانه ی چشمه بسیار زیباست ، گویی صخره را برش داده اند تا آب چشمه به بیرون هدایت شود .

این چشمه از مکانهای اسطوره ای است و در ادبیات حماسی ایرانی جایگاه ویژه ای دارد . مردمان ساکن منطقه معتقدند که کیخسرو پادشاه کیانی قبل از اینکه در غار معروف کیخسرو از دیده ها پنهان شود ، در این چشمه خود را شستوشو داده تا با جسمی پاک وارد غار شود .

➔ سراب اسکان شازند

این چشمه در دامنه ی کوه لچور در شمال غربی شهر شازند و در نزدیکی روستای اسکان واقع شده . متوسط آبدهی چشمه حدود ۲۰۰ لیتر در ثانیه است که برای کشاورزی روستای اسکان و مناطق اطراف استفاده میشود ، مجموعه ی چشمه اسکان ، چشمه ی پنجه علی و رودخانه ی شرا که در نزدیکی یکدیگر قرار گرفته اند ، منطقه ی بسیار مناسبی را برای ایجاد و توسعه ی مکان تفریحی و سیاحتی در کنار شهر جدید مهاجران پدید آورده است .

➔ چشمه چکاب

این چشمه در دره چکاب در منطقه هفتادقله واقع شده است . از نوع چشمه های کارستی میباشد . آبدهی دائمی دارد . با آبدهی متوسط ۱ لیتر در ثانیه از لحاظ کیفیت نیز قابل استفاده برای شرب میباشد که در حال حاضر آبشخور وحوش می باشد . متن سنگ نوشته ی نزدیک چشمه ی چکاب که در سال ۱۳۹۴ ه.ق حکاکی شده گزارشی است از شکار ناصرالدوله قاجار که به شعر سروده شده است .

➔ چشمه سورانه شازند

این چشمه در جنوب شرقی شازند و در حوالی روستای سورانه واقع شده است . از نوع چشمه های کارستی میباشد . آبدهی فصلی دارد . بطوریکه در ماههای بی باران خشک میشود . با آبدهی متوسط ۲۰۰ لیتر در ثانیه از لحاظ کیفیت نیز قابل استفاده برای شرب میباشد که در حال حاضر جهت آبیاری مزارع از آن استفاده میشود و اضافه آن نیز بصورت روناب سطحی جاری میگردد .